

MĀKSLĪGAIS INTELEKTS PROFESIONĀLAI IZAUGSMEI

Šī kompetence uzsver, ka mākslīgais intelekts (MI) var kļūt par nozīmīgu palīgu skolotāja profesionālajā izaugsmē. MI rīki var palīdzēt sekot līdzi jaunākajām izglītības tendencēm, apkopot zinātniskos rakstus vai politikas dokumentus, sagatavot kopsavilkumus no plašiem materiāliem un piedāvāt dažādas perspektīvas par aktuālām pedagoģiskām tēmām. Tie var atvieglot gatavošanos profesionālās pilnveides kursiem, konferencēm vai semināriem, ļaujot skolotājam ātrāk orientēties jaunā informācijā un labāk pamatot savu viedokli diskusijās ar kolēģiem.

MI var kalpot arī kā pašmācības un refleksijas instruments. Skolotājs var izmantot MI, lai izveidotu personalizētus mācīšanās plānus, trenētos jaunu tehnoloģiju lietošanā, izstrādātu mērķus savas karjeras attīstībai vai modelētu dažādas mācību situācijas profesionālai izaugsmei. Šādi MI rīks var kļūt par atbalsta partneri skolotāja mūžizglītībā – tas palīdz ne tikai strādāt efektīvāk klasē, bet arī kļūt zinošākam, drošākam un pārliecinātākam savā darbā.

Uzdevums skolotājam

Daudzi MI rīki (piemēram, *ChatGPT*, *Claude*, *ElevenLabs*, *Play.ht*) jau atbalsta balss režīmu, kur MI var klausīties un atbildēt ar balsi – līdzīgi kā sarunā ar cilvēku. Tas paver iespējas trenēties reālām sarunām, praktizēt valodas prasmes, attīstīt komunikāciju sarežģītās situācijās un padarīt mācīšanos daudz interaktīvāku. Šis uzdevums palīdzēs jums vingrināties, kā vadīt emocionāli sarežģītas sarunas ar vecākiem. Scenārijā MI ieņem skolēna vecāka lomu, bet jūs – pedagoga lomu.

- 1 Ievadiet kādā no MI rīkiem, kuri atbalsta balss instrukciju, šo tekstu, pielāgojot iekavās esošo (ja balss funkcija nav pieejama, sarunu var īstenot rakstveidā):

“Es esmu [*mācību priekšmeta*] skolotājs un vēlos vingrināties sarežģītās sarunas risināšanā. Tu spēlēsi tikai skolēna vecāka lomu, kurš uzskata, ka viņa bērns pastāvīgi saņem zemākas atzīmes nekā bija gaidīts un ka vērtēšana nav taisnīga. Tu sāksi sarunu pirmais un tad gaidīsi manu atbildi. Tu neatbildēsi, kamēr es neesmu izteicies. Tavām atbildēm jābūt emocionālām, bēdīgām un skolotāju vainojošām. Mēs sarunu īstenosim [*skaits*] piegājienos. Nobeigumā tu sniegsi man atgriezenisko saiti par to, kā es vadīju sarunu un ko nākamreiz varu darīt labāk.”

- 2 Vadiet šo sarunu un iepazīstieties ar MI sniegto atgriezenisko saiti.

- 2 Veiciet sarunu vēlreiz, pamainot savu pieeju, piemēram, izmēģinot mierīgāku toni, izmantojot vairāk piemēru par skolēna darbu vai palūdzot vecāka viedokli par iespējamiem risinājumiem.

Uzdevums skolotājam

Darba intervija var būt satraucoša pat pieredzējušiem skolotājiem. Tā prasa gan skaidri izklāstīt profesionālo pieredzi un vērtības, gan parādīt pārliecību un komunikācijas prasmes. Mākslīgā intelekta rīki ar balss sarunas funkciju (piemēram, *ChatGPT*, *Claude*, *ElevenLabs* vai *Play.ht*) sniedz iespēju drošā vidē praktizēties atbildēt uz intervijas jautājumiem. Šis uzdevums ļaus jums izmēģināt reālistisku simulāciju, pārbaudīt savas atbildes un saņemt tūlītēju atgriezenisko saiti par to, kas izdevās labi un ko vēl var uzlabot.

- 1 Ievadiet kādā no MI rīkiem, kuri atbalsta balss instrukciju, šo tekstu, pielāgojot iekavās esošo (ja balss funkcija nav pieejama, sarunu var veikt rakstveidā):

“Tu spēlēsi skolas direktora vai personāla atlases speciālista lomu darba intervijā. Es esmu [mācību priekšmeta] skolotājs, kurš piesakās darbam [skolas tips vai klase, piemēram, vidusskola]. Tavs uzdevums ir uzdot man tipiskus un izaicinošus darba intervijas jautājumus. Uzdo jautājumus pa vienam un gaidi manu pilnu atbildi, pirms turpini. Tavs uzdevums ir radīt reālistisku sarunu, kas atgādina īstu darba interviju. Jautājumi var būt par manu pieredzi un kvalifikāciju, manu pedagoģisko pieeju, vērtībām un mācību metodēm, sadarbību ar kolēģiem, skolēnu vecākiem un skolas vadību, situāciju risināšanu (piemēram, kā rīkojos, ja skolēns nestrādā klasē vai ja ir konflikts ar vecākiem), manu motivāciju un profesionālajiem mērķiem nākotnē. Sarunu veiksīm [skaitis] piegājienos. Tu vari mainīt jautājumu sarežģītību, lai mani izaicinātu. Sarunas laikā, ja nepieciešams, vari pieprasīt precizējumus vai lūgt konkrētus piemērus. Nobeigumā sniedz man detalizētu atgriezenisko saiti par to, kas manā atbildē izdevās labi (piemēram, pārliecība, konkrētība, empātija, strukturēts stāstījums) un ko nākamreiz varu darīt labāk (piemēram, formulēt īsāk, sniegt vairāk piemēru, būt konkrētākam). Lūdzu, dari visu, lai saruna būtu reālistiska, profesionāla un pēc iespējas līdzīga īstai darba intervijai.”

- 2 Sarunas norise un MI atgriezeniskā saite.
- 3 Veiciet sarunu vēlreiz, pamainot savu pieeju, piemēram, izmantojot konkrētākus piemērus no savas darba pieredzes, pievēršot uzmanību balss tonim un pārliecinošākai argumentācijai vai strukturējot atbildes pēc principa “problēma-rīcība-rezultāts”.

Uzdevums skolotājam

Skolotāja darbs nav tikai mācību materiālu sagatavošana skolēniem. Tas nozīmē arī regulāru iepazīšanos ar dažādiem tekstiem, noteikumiem un metodiskajiem materiāliem. Šādos gadījumos mākslīgā intelekta rīki, piemēram, *Google NotebookLM*, var palīdzēt ātrāk orientēties saturā, izcelt galveno un piedāvāt dažādus formātus – no kopsavilkuma līdz domu kartei vai audio pārskatam.

- 1 Paņemiet kādu profesionālajam darbam svarīgu materiālu, piemēram, metodiskās vadlīnijas.
- 2 Augšupielādējiet izvēlēto dokumentu vai ievietojiet tā fragmentus *Google NotebookLM* piezīmju grāmatiņā.

To var izdarīt četros veidos:

- pievienojot datnes (.pdf, .txt, Markdown, .mp3 formātos);
 - pievienojot saites uz *Google* dokumentiem;
 - pievienojot saiti uz konkrētu tīmekļvietni vai *YouTube* video;
 - iekopējot tekstu no kāda dokumenta.
- 3 Izvēlieties kādu no funkcijām, kas automātiski apstrādās ievietoto saturu:
 - **add note** – īss kopsavilkums ar galvenajām atziņām;
 - **audio overview** – galvenās idejas audio kopsavilkumā, ko var noklausīties;
 - **mind map** – shēma ar galvenajiem punktiem un apakštēmām.
 - 4 Pamēģiniet dažādus piegājienu – palūdziet vienkāršot tekstu tā, lai to saprastu kolēģi, kuri nav iedziļinājušies dokumentā, izveidot kontrolsarakstu “Ko skolotājam darīt, lai ieviestu jauno kārtību?” vai pārformulēt vadlīnijas kā ieteikumus profesionālai diskusijai skolotāju sanāksmē.

unesco

Latvijas
Nacionālā komisija